Forordning,

om

Adskilligt vedkommende Forpagtningerne af det Kongelige forbeholdne Gods i Island.

Christiansborg Slot, den 15de April 1776.

KIØBENHAVN,
Trykt hos Directeuren over Hans Kongelige Majestæts og
Universitats Bogtrykkerie, Nicolaus Christian Høpffner.

Vi Christian den Syvende, af Guds Naade Konge til Danmark og Norge, de Venders og Gothers, Hertug udi Slesvig, Holsteen, Stormarn og Dytmersken, Greve udi Oldenborg og Delmenhorst,

Giøre alle vitterligt: at da Vi, ved at lade Os allerunderdanigst forestille de adskillige Uleyligheder, som Tiid efter anden ere indløbne i Hensigt til Forpagtningerne af Vores forbeholdne Gods paa Vort Land Island, samt de deraf faldende Afgifters Erlæggelse, have bragt i Erfaring, at saadanne Uleyligheder tildeels ere foraarsagede deraf, at alt det, som efter dette Lands Omstændigheder kan være at iagttage enten ved dette Slags Forpagtningers Omverling, eller de deraf faldende Afgifters Inddrivelse, ikke findes at være saa tydeligen og udførligen foreskrevet, som Vedkommende kunde behøve til deres fuldkomne Efterretning og Efterlevelse, saa have Vi, i Betragtning heraf, allernaadigst fundet fornødent derom at anordne og befale, som Vi og herved allernaadigst anordne som følger:

1.

Naar nogen Forpagtning af Klostere eller Ombuds Jorder eller andet i Island bliver ledig ved Forpagterens Døds-

fald,

fald, og hans Stervboe er vederhæftig, bliver at bekiendtgiøre paa næste Landsting efterat Dødsfaldet er skeet, saavel at Forpagtningen saaledes er bleven ledig, som og at samme bliver stillet til Opbydelse paa følgende Aars Landsting, da Boet og Arvingerne imidlertiid blive ansvarlige til Godsets Forvaltning og Afgift. Men naar den Afdødes Stervboe kan med Føye befrygtes at være uvederhæftigt, eller hans Arvinger ikke kunne stille antagelig Forsikring for Forvaltningen, haver Stift- og Amtmanden, ved Circulaire Skrivelser til Syssel-mændene, at foranstalte, at de, hver i sit Syssel, giøre bekiendt, at saadan Forlening er bleven ledig, og at sammes Opbydelse til nye Forpagtning strax bliver foretagen paa næste Landsting, efterat Dødsfaldet er skeet, naar det skeer saa lang Tiid for Landstinget, at saadan Bekiendtgiørelse kan vorde foranstaltet; men skeer det seenere, bliver af vedkommende Amtmand, til Godsets Forvaltning, indtil samme til næste Aar kan komme til ordentlig Opbydelse, at beskikke den vederhæftigste og dueligste Mand, som kan være at erholde, om hvis Beskikkelse Landfogden da strax maae underrettes, paa det han kan viide, til hvem han sig om Afgiften haver at holde.

2.

Naar nogen skulde opsige en havende Forpagtning, da maae han være betænkt paa at det skeer saa betimelig, at det kan blive bekiendtgiort i det Aars Lavtings-Bog, at saadan Opsigelse af ham er skeet, og at hans havte Forpagtning kan ventes at komme til Opbud paa næste Aars Landsting, i Fald Vores Vestindiske og Guineiske Rente- samt Genera-Toldkammers Samtykke dertil erholdes. Til hvilken Ende vedkommende Amtmand, for hvilken Opsigelsen bliver at anmælde, haver at foranstalte saadant bekiendtgiort, samt, det første som skee kan, Opsigelsen til Kammeret at indberette, med alle dens Omstændigheder og dertil for Haanden værende Aarsager. Men inden Kammerets Samtykke indløber, maae ingen saadan Opsigelse antages for gyldig, eller den opsagte Forpagtning stilles til Auction, da den opsigende, Opsigelsen uagtet, maae, i Kraft

af hans indgangne Contract, vedblive at være ansvarlig til Godsets Administration og Afgift, indtil den nye Forpagtning kan vorde approberet. Skulde Fornødenheden befindes at medføre, at nogen, formedelst Uvederhæftighed eller anden lovlig Aarsag, maae udsættes fra en Forpagtning, hvilket dog ligeledes i Forveyen maae anmældes for Kammeret af vedkommende Amtmand, maae saadant altid bekiendtgiøres i Altingsbogen et Aar forend Forpagtningen kommer til Opbydelse, paa det Kammerets Samtykke kan være indhentet, inden Opbydelsen skeer.

3.

Forpagtninger paa Klostere, Ombuds-Jorde eller andet, maae ellers ingenlunde under haanden betinges, men alleene ved offentlig Auction, som, efter foregaaende Foranstaltning af Amtmanden, holdes inden Lav-Retten, og forrettes af Landfogeden.

Tilslaget ved Auctionen skal Stiftamtmanden og Amtmanden hver for sit Amt, bestyre, samt opsette Conditionerne, hvorved de dog ey alleene have at iagttage de i Hensigt til dette Slags Jordegodser og Forpagtninger og deres aarlige Afgifter i Almindelighed allereede giorte Anordninger og Indretninger, men og hver Gang i Forveyen at lade sig af Landfogden meddeele en skriftlig Underretning, om noget, og hvad, derved i sær maatte falde at erindre i Hensigt til hans Jordebogs-Regnskab, og de ham, i Anledning af samme, af Kammeret tilsagte Ordres, hvilken Oplysning, samt alle andre herom behøvende Efterretninger, han skal være pligtig, saa noyagtig som mueligt, at give.

4.

Ligesom det altiid bliver at indføre i Auctions - Conditionerne, at intet Efterbud kan ventes antaget, saa bliver det ved samme ligeleedes at fastsætte, at ingen bliver tilladt igien at fragaae det Bud, hvorpaa Tilslag er skeet. Hvorfor og ingen Paastand om Afslag i de Afgifter, som ved offentlig Auction eengang ere betingede, efterdags maae antages, viidere end hvis foran i 2den Post er anordnet om dette Slags Forpagtningers Opsigelse.

Ligeleedes skal altiid indføres i Auctions-Conditionerne, at den som maatte blive Høystbydende paa nogen saadan Forpagtning, maae være betænkt paa, saasnart Tilslag er skeet, at stille, og aflevere til vedkommende Amtmand, saadan en Caution i Jordegods, som han kan agte antagelig for saa stor en Summa, som svarer til et heelt Aars fulde Afgift, hvilken Caution derpaa tinglyses inden Lavretten, og optages siden til Forvaring ved Amtet, hvor der over dette Slags Cautioner efterdags bliver at holde en egen Protocoll; ligesom og udtrykkelig maae fastsættes ved Conditionerne, saavel at vedkommende forbeholdes frit Bud i Hensigt til Fæstet, som og at det Fæste, som i Følge det høyeste Bud, kan falde at svare, skal strax betales til Landfogden i reede Penge saasnart Tilslag er skeet, og Budet, samt Cautionen ere blevne antagne.

6.

Og som der ved Forpagtningerne bør haves for Øyne, saavel at Godserne kunne vorde forsvarligen forvaltede, som Afgifterne deraf rigtig betalte, saa bliver end viidere at betinge ved dette Slags Conditioner, at der til Forpagtningerne ikke antages andre, end saadanne Personer, som kunne agtes at være i Stand til at forvalte Godserne, og som ere saa vederhæftige, at det ikke kan befrygtes, at de ville paadrage sig større Restancer, end de kunne tilsvare; i hvilken første Henseende dem ellers paalegges, ey alleene at holde Godserne ved lige, men og at forbedre samme saavidt mueligt er.

7.

Alle saa kaldte Fæstebreve eller Contracter paa Klostere, Ombuds-Jorder eller andre saadanne Forpagtninger i Island, skulle herefter udstædes af Vores Vestindiske og Guineiske Rente- samt General-Told-Kammer, hvorfor ogsaa alle Opbydelser af samme skulle stiles paa nærmere forventende Approbation; i hvilken Henseende vedkommende Amtmand, naar antageligt Bud bliver giort, det første som skee kan, skal indsende til Kammeret saavel den holdte Auctions-Forretning med tilhøren-

de Conditioner under Lavtingsskriverens Underskrift og Segl, som den fra Landfogden, i Følge foregaaende 3die Post, indhentede Underretning, tilligemed sin Betænkning og Forestilling, til Approbationens og Contractens Erholdelse. Men paa det at Forpagtningernes Omvexling ikke derved skal liide noget Ophold, saa tillade Vi allernaadigst herved, i Tilfælde af forrige Forpagters Dødsfald eller Udsettelse, (thi med Opsigelser forholdes efter foregaaende 2den Post) at naar der, ved Opbydelsen i Lavretten, erholdes saadant Bud, som vedkommende Amtmand agter at være antageligt, den Høystbydende da, naar han har stillet Caution, samt betalt det ved Auctionen udlovede Fæste, strax maae settes i Besiddelse af saadan Forpagtning, paa den Maade, at Auctions Forretningen, hvorudi Conditionerne maae være inddragne, tilstilles ham under Lavtingsskriverens Underskrift og Segl, med vedkommende Amtmands Paategning, at han i Følge deraf tiltræder Forpagtningen, og at dette meddeeles ham til Beviis derpaa, indtil Forpagtnings-Contracten fra Kammeret kan indløbe; hvorimod han til Amtmanden under sin Haand og Segl reverserer sig til at opfylde Conditionerne; hvorpaa da Amtmanden strax foranstalter, at Godset med Bygninger og alt andet, hvis dertil er henhørende, bliver til ham, imod hans Qvitering efter Befindende, overleveret ved en Lovformelig Besigtelses-Forretning, hvorudi saavel Godset og dets Tilstand i Almindelighed med dets Bygninger, Besætning og videre, tydelig bør beskrives, som og i sær den af den fratrædende Forpagter eller hans Boe og Arvinger derpaa svarende Aabod fastsættes, af hvilken Forretning strax bliver uden Betaling at levere en Gienpart til vedkommende Amtmand til hans fornødne Efterretning, og en anden til Landfogden, for at følge hans Jordebogs-Regnskab, hvorimod han seer sig forsynet med en Copie deraf, til at forblive ved Embedet, ligesom og Landfogden af Amtmanden meddeeles fornøden Communication, at den nye Forpagter er bleven sat i Besiddelse af det Gods, hvorpaa han er bleven Høystbydende, tilligemed Copie af den af ham stillede og ved Amtet til Bevaring optagne Caution.

8. Kan

8.

Kan antageligt Bud paa en Forpagtning ved Auction i Lav-Retten ikke opnaaes, bliver en nye Opbydelse deraf at beramme til næstkommende Landsting, da vedkommende Amtmand imidlertid strax haver at beskikke en Mand til at forvalte Godset, hvilket tilmældes Landfogden, paa det han kan viide, af hvem Afgiften skal kræves; til dette Slags Forvaltninger, naar samme maatte behøves, saavelsom og til Besigtelses- og Afleverings Forretninger over dette Slags Godser, skal ellers tages, naar Stædets Sysselmand kand agtes interesseret, eller af andre Aarsager ubeqvem dertil, enten den nærmeste duelige Sysselmand, eller en anden af de beste, kyndigste og vederhæftigste Mænd, som kunne være at faae.

9.

Skulde det ellers imod Formodning indtreffe, at nogen Forpagter eller Forvalter ikke havde afbetalt sin fulde Afgift til hvert Aars 1ste September, haver Landfogden ufortøvet at mælde sig hos vedkommende Amtmand med Liste paa saadan Restance, hvilken Liste Amtmanden da, naar han finder den rigtig, straxen paategner til Execution, hvorefter den, saaledes paategnet, tilsendes den Sysselmand, i hvis Syssel den Skyldige boer; og om det er en Sysselmand, som der skal exequeres hos, da til nærmeste Sysselmand, eller en anden, til denne Forretning constituerende duelig Mand, til at giøre Executionen. For saadan Execution nyder den exequerende for hver 5 Miile 1 Rdlr. og for Forretningen selv 2 Rdlr. og ikke meere, samt 2de Vurderings-Mænd, som han skal have med sig, 10 F. hver daglig, saa længe Reysen og Forretningen varer; hvorefter da det exequerede Beløb, naar det er giort i Penge, tilstilles Landfogden imod hans Qvittering. Og skulde der ved Dødsfald hos Sysselmænd eller Kloster- og Ombudsholdere befindes at indestaae nogen Restance af deres Afgifter til Vores Casse, have vedkommende Skifteforvaltere, hvis de ikke selv ville derfor staae til Ansvar, vedbørligen at paasee, at saadanne Os tilkommende Fordringer vorde efter Loven for-

lods

lods udlagte af de Afdødes Boer, og altsaa, at samme hverken blive deelte eller til Arvingerne overladte, inden saadan Fordring er udbetalt, eller for dens Betaling inden et Aars Forløb, stillet nøyagtig Sikkerhed; til hvilken Ende Landfogden, saasnart nogen Sysselmand eller Forpagter ved Døden maatte afgaae, haver under sin Haand og Segl at angive til vedkommende Amtmand alt hvad den Afdøde maatte findes skyldig til Vores Casse.

Hvorefter alle og enhver, som det kan vedkomme, allerunderdanigst have sig at rette. Givet paa Vort Slot Christiansborg udi Vores Kongelige Residents-Stad Kiøbenhavn den 15de April 1776.

Under Vores Kongelige Haand og Seigl.

Christian R.

Moltke. Prætorius. Erichsen.

Wormskiold.